



בס"ד

**שאלון בחינה**

**בנושא:**

**איסור והיתר**

**מועד:**

**ניסן תשפ"ד**

**סמל שאלון:**

**101.4.24**

**שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!**

**בהצלחה!**

מועד ניסן תשפ"ד

בס"ד

**בחינה בהלכות איסור והיתר**  
**כ"ב באדר ב' תשפ"ד**

**הנחיות לנבחן:**

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון - 8 שאלות.  
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.  
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום - 4 שאלות.  
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.  
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

**חלק א' – עיון**

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות  
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. **מליחת בשר**  
א. האם מותר להשהות בשר במלחו אחר פליטת כל צירו? כתוב את שיטות הראשונים ופסק השו"ע בזה.  
ב. בשר שלא נמלח כלל או שנמלח ופלט כל דמו, שמונח יחד עם בשר שנמלח קודם פליטת הדם, מה דין הבשר והאם יש לו תקנה? כתוב ד' שיטות בראשונים והכרעת השו"ע והרמ"א.  
ג. בשר שנגע בנוזל שהוא ספק ציר ספק מים, מה דין הבשר, ציין את הטעם. מה הדין במקרה שנגע בציר מעורב עם מעט מים.
2. **דין צליית בשר וכבד**  
א. האם צריך לקרוע את הכבד לפני צלייתו? כתוב את דעת השו"ע והרמ"א בזה.  
ב. בשר או כבד שנצלו ועדיין נשאר דם בתוכם, באופן שלא נצלו שיעור חצי צליה – מה דינם של הכבד והבשר? כתוב את השיטות וטעמיהם.  
ג. יש הצולים כבד או בשר שלא הוכשר בתנור חשמלי עם גופי חימום חשמליים באופן הבא: מניחים את הכבד או הבשר ע"ג רשת ברזל ותחתיה מונחת תבנית חד פעמית אשר לתוכה זב הדם. מה דינם של הכבד? הבשר? והתנור? נתח את צדדי הבעיה וחווה דעתך לפסק ההלכה.

עמוד 1 מתוך 3

### 3. חלב הכנוס בקיבת הבהמה

- עגל או גדי היונקים, ולאחר שחיטתם נמצא חלב בתוך הקיבה והוא חריף ביותר וניתן להעמיד בו גבינות:
- א. מה דינו של חלב זה? מהי מחלוקת התנאים בגמ' סביב נושא זה? מהי מסקנת הגמרא? ומה הנפק"מ להלכה בזה?
- ב. חלב קיבה כשירה שנתבשלה בעור הקיבה, האם יש לאוסרו משום בשר וחלב? כתוב את שיטות הראשונים וטעמם בזה ואת פסיקת השו"ע והרמ"א.

### 4. דין אפשר לסוחטו אסור

- א. חתיכת היתר שנבלע בה איסור ונאסרה ואח"כ נפלה לקדירה שיש בה שישים כנגד האיסור, האם חוזרת להיתר? כתוב את מחלוקת הראשונים ופסיקת השו"ע בזה.
- ב. מה הדין בתערובת לח בלח שנפל איסור לתערובת ונאסרה ואח"כ נוסף היתר לתערובת ויש שישים כנגד האיסור. מה דינה של התערובת? ומה ההבדל בין דין זה לדין בשאלה א.?

### 5. תחיבת איסור בקדירה

- א. איסור שנתבטל בקדירה ראשונה והסירוהו משם ונפל לקדירה שניה, מה דינה? ומה הדין אם נפל האיסור שוב לקדירה הראשונה? הסבר את ההבדל בין המקרים.
- ב. תחב בשר לקדירת חלב ב' פעמים (ולא נודע בין התחיבות), האם צריך פעמיים שישים ומדוע? למחבר ולרמ"א? ומה הטעם לכך?
- ג. תחב כף חולבת לקדירת בשר ב' פעמים ולא נודע בינתיים, האם צריך פעמיים שישים למחבר ולרמ"א – הסבר מדוע. האם מקרה זה שונה מהשאלה בסעיף ב'.

### 6. יבש ביבש מין שבאינו מינו

- א. איסור שהתערב בהיתר יבש ביבש מין בשאינו מינו ואינו מכירו – בכמה בטל? והאם יש הבדל בין איסור דאורייתא לאיסור דרבנן.
- כתוב את מחלוקת האחרונים בזה. וכיצד נפסק להלכה.
- ב. מה ההבדל בין המקרה הנ"ל לבין אם התערב איסור במינו ושאינו מינו של היתר – כתוב דעת הט"ז והש"ך.
- ג. יבש ביבש מין בשאינו מינו ונאבד קצתו וספק אם יש שישים-מה דינו.

### 7. דין בשר במקולין

- א. שנינו בזבחים (ע: ) "כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות ימותו, ואקשינן וניכבשינהו דנייד ונימא כל דפריש וכו' ומשני שמא יקח מן הקבוע". הסבר מדוע לא נגזרה גזרה זו במקולין?
- ב. מה הדין אם ידוע שיש טריפה בחנות אחת ולא נודע באיזה חנות, ולקח מאחת מהן וידוע מהיכן לקח. האם זה קבוע דאורייתא? והאם גוזרים שמא יקח מן הקבוע? הסבר!

### 8. דין בריה

- קיימא לן דבריה אינה בטילה אפי' באלף.
- א. מהו הטעם שהחמירו חכמים בדין בריה? כתוב את טעם הט"ז בזה.
- ב. האם במקרים הבאים יש דין בריה? ומה הטעם לזה?
1. אבר מן החי
  2. שרץ כעדשה
  3. ביצה שיש בה אפרוח
  4. תולעים הגדלים בתוך הקמחים (מלבין)

עמוד 2 מתוך 3

### חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות  
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

#### **9. דין מדיח כלים**

הניחה עקרת הבית בטעות כלים בשריים וחלביים שיש עליהם שאריות חלב ובשר במדיח כלים. אופן פעולת המדיח היא: בשלב ראשון המדיח מתיז על הכלים מים רותחים (בחום של 70 מעלות) ללא תוספת חומר ניקוי ובשלב שני המדיח מתיז מים רותחים המעורב בהם חומר ניקוי.  
א. באר דין נ"ט בר נ"ט לשיטות השונות, הבא את הסוגיא וכיצד מבארים אותה הראשונים?  
ב. התייחס לדיני ההיתר והאיסור לשיטת השו"ע ולשיטת הרמ"א במקרה שתואר לעיל:  
1. מה דין הכלים?  
2. מה דין המדיח עצמו?  
3. בישול בשר וחלב בשאריות?

#### **10. לימונים שנחתכו בסכין חלבית**

בעלת הבית הזמינה אורחים לסעודה בשרית, בסעודה הגישה לימונה שנעשתה מלימונים שנחתכו בסכין חלבית. מה הדין במקרים הבאים:  
א. שחתכה את הלימונים בסכין בת יומא ושאינה בת יומא לשו"ע רמ"א והש"ך?  
ב. חתכה כמות גדולה מאד של לימונים?  
ג. חתכה את הלימון בסכין בשרית, והיתה בלימון תולעת שנחתכה אף היא?

#### **11. נ"ט בר נ"ט בשעת הבישול**

בעלת הבית אפתה חלות לשבת בתבנית בשרית, בתנור לצד החלות הניחה פשטידה ממולאת בבשר שומני. תוך כדי אפיה זה שומן מהפשטידה לתבנית בצד החלות, אך השומן לא נגע בחלות עצמן.  
א. האם החלות מותרות באכילה? והאם החלות מותרות לאכילה בארוחה חלבית?  
ב. כתוב את מחלוקת הט"ז והש"ך בדעת הרמ"א ואת מחלוקת האחרונים בנידון הנ"ל.

#### **12. ביטול היתר בהיתר**

במפעל "עלית" ליצור שוקולד – השוקולד מיוצר בחום של 60 מעלות. בדרגת חום זו השוקולד יכול לזרום בצינורות למרות שאינו נוזלי לגמרי. במפעל אין אפשרות לנקות במים את הצינורות בהם זורם השוקולד. הניקוי נעשה ע"י השוקולד עצמו. ולכן אין אפשרות להבטיח ניקוי מוחלט של המערכת בין ייצור השוקולד החלבי לבין ייצור השוקולד הפרווה (המריר).  
בגמר ייצור השוקולד החלבי נשארת כמות קטנה מאוד של שוקולד כזה בדפנות הצינורות, כך שבשוקולד המריר נמצאת כמות מזערית מאוד של חלב.  
1. האם מותר לבשל שוקולד זה עם בשר?  
2. האם מותר לאוכלו בארוחה בשרית או לאחריה?  
• בשאלה זו יש לדון בדין ביטול היתר בהיתר לכתחילה ובדיעבד  
• חווה דעתך ע"פ המקורות הראשונים והאחרונים ופסקי ההלכה בשו"ע וברמ"א.

\*\*\*\*\*

עמוד 3 מתוך 3